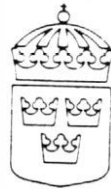

Motion till riksdagen

1989/90:Kr13

av Birger Hagård (m)

med anledning av prop. 1989/90:72 om arkiv m.m.

Mot.
1989/90
Kr13-20

Efter ett omfattande utredningsarbete har regeringen presenterat ett förslag till arkivlag. Det finns emellertid vissa punkter i det föreliggande förslaget, som borde korrigeras och andra som bör bli föremål för överväganden.

Sålunda föreskrivs i 6 § 2 punkt arkivlagen att en myndighet skall upprätta en arkivförteckning. Bestämmelser om arkivförteckningar har funnits sedan början av 1900-talet. Men dessutom introduceras i samma punkt ett nytt och uppenbarligen onödigt begrepp, nämligen "arkivbeskrivningen". En sådan skall upprättas (s. 38 och 73) av varje myndighet och innehålla uppgifter om myndighetens arbetsuppgifter, organisation, en orientering om vad som finns i dess arkiv, gallringsregler, uppgift om arkivansvarig m.m. Den bör vara kort, heter det, och upprättandet får inte bli "betungande" för myndigheterna.

På sakförståndigt håll tar man avstånd från förslaget. Det betecknas av landsarkiven enhälligt som en överflödigt byråkratisk nymodighet. Uppgifter om myndigheternas uppgifter och organisation återfinns t.ex. i den tryckta publikationen om statliga myndigheter. Arkivets innehåll framgår översiktligt av arkivförteckningens innehållsförteckning. I arkivförteckningen finns också uppgifter om gällande gallringsbestämmelser. För de flesta myndighetsgrupper har upprättats eller utarbetats särskilda arkivhandböcker, som innehåller de uppgifter som behövs för arkivvården.

En kortfattad arkivbeskrivning fyller knappast någon funktion. En omfattande beskrivning åter kräver mycket arbete. Riksarkivet anser uppenbarligen att ett stort arbete skall läggas ned och har redan trots protester från landsarkiven, som saknar resurser, föreslagit att dessa skall besöka och introducera arkivbeskrivningen hos samtliga "sina" myndigheter. Detta står även i motsats till tanken att olika myndigheter själva i första hand skall svara för sin arkivvård.

Bestämmelsen om arkivbeskrivning saknar uppenbarligen relevans, upplevs som onödig och betungande och bör följaktligen utgå.

De försummade landsarkiven

Arkivvården hör inte till de samhällsområden som fått några populära satsningar. Våra statliga arkiv och deras personal lever sedan länge under knapphetens kalla stjärna. Visst talas det i högtidliga sammanhang om deras stora

roll för att kunna levandegöra vårt historiska arv etc., men välviljan tar sig relativt sällan mera konkreta uttryck. När det är fråga om anslagshöjningar står den centrala myndigheten, riksarkivet, i fokus och möjligen också vissa projekt och externa bidragsmottagare. De sju landsarkiven i Uppsala, Vadstena, Visby, Lund, Göteborg, Härnösand och Östersund får dock i regel vänta åtskillig tid på erforderlig upprustning.

Detta gäller i allt väsentligt också den anslagsberäkning som redovisas i propositionen för det kommande budgetåret. Det sker välbehövliga satsningar centralt för att öka tillgängligheten också på de s.k. folkrörelsearkiven. Samtidigt saknar dock landsarkiven sedan länge resurser för att utarbeta de grundläggande arkivförteckningarna, och utan dessa begränsas möjligheterna att göra arkivalierna tillgängliga.

Några exempel kan belysa kontrasterna. Riksarkivets stora omorganisation nyligen har resulterat i en avdelning för depåverksamhet, en för tillsyn samt en teknisk avdelning. Femnya byråchefstjänster har tillskapats, en informationschefstillsatts, den tekniska avdelningen har byggts upp. Landsarkiven har dock inte fått någon förstärkning. Landsarkivet i Östersund har t.ex. inte ens en fast vaktmästarejänst.

Landsarkivet i Vadstena har inga som helst resurser för t.ex. de enskilda arkiven, trots att de utgör en fjärdedel av hela arkivbeståndet (ca 26 000 hyllmeter). För ordnandet av de stora företagsarkiven har landsarkivet en lönebidragsanställd arkivassistent. Även på den statliga sidan är eftersläpningen stor. Värdefulla stadsarkiv som Skänninges och Söderköpings är inte ordnade efter moderna principer.

Det hjälper föga att det skapas omfattande sökmöjligheter, som t.ex. den i och för sig utomordentliga nationella databasen för enskilda arkiv, om landsarkiven saknar resurser för att utföra det grundläggande förteckningsarbetet. Regeringen bör därför ges i uppdrag att i nästa budgetproposition framlägga en nationell plan för att möjliggöra landsarkivens grundläggande förteckningsarbete och öka landsarkivens tillgänglighet.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar att 6 § 2 punkt arkivlagen skall ha följande lydelse: "upprätta en systematisk arkivförteckning",
2. att riksdagen begär att regeringen i nästa budgetproposition framlägger en nationell plan för att möjliggöra landsarkivens grundläggande förteckningsarbete och öka landsarkivens tillgänglighet.

Stockholm den 14 mars 1990

Birger Hagård (m)